

בשוב העלון

אילולא בתי הקפה והעיתונים, היינו מתקשים לשאת את תלאות המסע. דף נייר מודפס בשפתנו, מקום, שלעת ערב מבקשים אנו למצוא בו את קרבתן של הבריות, מאפשר לנו לחקות בתנועה אחת מוכרת את מי שהיינו רגילים להיות בבית, והנראה לנו ממרחק, זר כל כך...

נכסף אני תמיד לכתוב רומאנים, שבהם יאמרו גיבורי: "אנה הייתי בא, בלי שעות העבודה שלי במשרד?" או, למשל: "אשתי הלכה לעולמה, אך למרבית המזל, עלי למלא ערמה גדולה של טופסי משלוח למחר".

המסע נוטל מאתנו את המפלט הזה. רחוקים מבני משפחתנו, מלשוננו, מנותקים מכל משען, ללא מסכותינו (אין אנו יודעים את מחירי של כרטיס נסיעה בחשמלית, או של כל דבר אחר). אנו ניצבים כל כולנו חשופים לגמרי. אולם כמו כן בשל הרוח הנכאה שפשה בנשמתנו, אנו מעניקים לכל יצור, לכל חפץ, את ערכו המופלא. אישה רוקדת וראשה ריק ממחשבה, בקבוק ניצב על שולחן הנגלה לעינינו מבעד לוילון: כל תמונה הופכת סמל. דומה, שהחיים משתקפים בסמל זה במלואם, במידה שחיינו אכן מתמצים בו ברגע זה ("פנים וחזן", אלבר קאמי).

עלון שבות מבקש לרקד על שני המישורים הללו. מחד גיסא, להיות "דף נייר מודפס בשפתנו..." בשפה הישיבתית הקלאסית, אפילו, הגושניקית הקלאסית – סוגיה, חקירה, הפשטה נוספת, קושיה, נפק"מ, הסתייגות, חידוד ו'נקודה' במחשוב. "מי שהיינו רגילים להיות בבית", כי הדף המוכר הזה מעניק תחושת שלווה, 'פוף' לשקוע בו. תחושת שייכות אמתית, אותנטית, בית.

אבל מאידך גיסא, הוא מבקש גם להיות הזמנה למסע, למפגש חדש. לא להיות רק "טופסי משלוח" אלא סמלים לעולמו הפנימי של הקב"ה, מסמנים שמסומנם בשמים ומעבר לים. מסע שיפגיש אותנו עם גישות ותפיסות חדשות, וגם עם 'חידושים' מרעננים, כאלה שכבר הרבה זמן לא פגשנו, כאלה שמפעימים את גלגלי השיניים במוחנו. ובלבנו.

אמר רבי אבין בר כהנא: אמר הקב"ה "תורה חדשה מאתי תצא" חדוש תורה מאתי תצא (ויקרא רבה י"ג).

ההבחנה המוכרת בין 'פנים' ל'חוץ' מבדילה בין הממד הצורני של הדברים ובין תוכנם. האסתטיקה עומדת כשלעצמה ומתכתבת עם התוכן שאותו היא 'עוטפת'. גם התוכן עצמו עומד כשלעצמו אך גם מכונן את ייצוגו החיצוני.

עלון שבות הנוכחי עושה "קפיצת אמונה" כלשהי. הוא עדיין אינו במקום שבו הוא שואף להיות מבחינת תכניו. זאת, הן מחמת ההשתהות הטבעית של תנועת הנפש הפנימית עד שהיא משרבטת דבר מה; והן מחמת מגבלות מצד שומרי הסף, המונעות מאתנו לפרסם את כל התחדשות התורה שבתוכנו. מיעוט יזום של אותם ספסלים ורבאליים, יכול להפוך חנות נהדרת עם אורות גדולים, לשוממה ומלאת קורי עכביש, רק מחמת חלון ראווה מרדים וישנוני.

אך עדיין בחרנו להתהדר בכריכה חדשה. ראשית, סברנו כי יש לשפר את המראה הקיים – זה שעד כה היה מעט ארכאי. הכריכה החדשה, לטעמנו, נאה יותר.

אך, יש להדגיש כי ה'חוץ' גם אמור לייצג את ה'פנים', לעורר חידוש ותחושת חידוש. כריכה בעיצוב מודרניסטי יותר, חלק ומינימליסטי – "Less is more". כריכה ועיצוב (ותוכן) שיזמינו אותנו ל'שוט' של התרעננות. איך עושים את זה?

- * -

המילה הכתובה, קבועה היא, כבר לא ניתנת לשינוי ולעיצוב. חיי האדם פורצים, "ונתתי לך מהלכים בקרב העומדים האלה". חלק מהרצון להפוך את העלון למרחב של שיח בית-מדרשי, שבו מתנהלת תנועת חיים ערה, כלל את הקריאה לבוגרינו לשוב ולאחוז בעט (לאחר סגירת הבמה "עלון שבות בוגרים"), ואת הבקשה לתגובות מעל גבי העלון.

נודה – הופתענו! כמות גדולה של תלמידים ובוגרים פנתה וביקשה לראות את המאמרים. נכון, לא כולם כתבו בסופו של דבר, אבל תיבת המייל התמלאה בקשות לשלוח גרסות מוקדמות של המאמרים כדי להגיב עליהם. יישר כוחכם! התגובות שהגיעו פורסמו, חלקן עומדות בפני עצמן וחלקן שולבו במאמרים.

מאמרי הבוגרים דרים בצוותא עם מאמרי הר"מים והתלמידים, תגובות של אלו ואלו נשזרות יחד לגיליון אחד. לעלון נוספה גם פינת 'ביקורת ספרים' על אחד מספרי הישיבה שיצא לאור – ספרו של הרב עזרא ביק על התפילה.

גולת הכותרת היא ההנגשה של העלון – מאמריו יועלו בעזרת ה' לרשת תמידין כסדרן, באתר VBM המתחדש. חברי ה'פייסבוק' שביניכם ודאי כבר מכירים את העמוד שלנו, ונהנו מההפניות השונות למאמרים מהכא להתם. העברת השיח גם למדיום הווירטואלי היא אמירה מצד עצמה, בבחינת "המדיום הוא המסר".

- * -

אך לא נכחיש – קשה לנו לראות את התנועה האסתטית החיצונית לבדה. העלון מצפה להתעוררות בתוכנו, בלשון ובמשחקה, בעולם המושגים, בהדהוד המציאות העכשווית (ולאו דווקא הריאליה התלמודית) בלמדנות המתוקה.

אנו מזמינים אתכם לריקוד משותף בעולמה של תורה. הכנו, בעזרתנו האינטנסיבית והמשמעותית של יואב יוסקוביץ (שיעור ב', מחזור מ"ו), דירה נאה וכלים נאים. כעת מחפש העולם הלמדני מאמר נאה.

- * -

נסקור בקצרה את המאמרים המופיעים בעלון:

מדור העיון מתחלק לשניים – חושן משפט ויורה דעה. חלק חושן משפט נפתח בסקירה כללית של מחלוקות רב ושמואל במסכת בבא קמא. **אסף בראון**, תלמיד שיעור ה' בישיבה, שוזר את המחלוקות מתוך העמקה בשאלה האם "כולם מבורו למדנו" או "משורו למדנו", ומקשר זאת לסוגיות נוספות, עד שהוא חודר לשורש תפיסותיהם.

הרב אמנון בזק בוחן במאמרו את מחלוקת אב"י ורבא לגבי פסול עדות, בעיקר לגבי שבועת שווא. חילוק בין סוגי שבועות שווא משמש מצע ליישוב קושייתו של הרב ליכטנשטיין.

סוגיית "אחריך", אחת מהסבוכות בפרק יש נוחלין בבבא בתרא, חותמת את חלק חושן משפט. **יהונתן אייזנשטיין**, תלמיד הכולל הגבוה, מתמודד עם המקרים השונים, בין השאר דין "ירושה אין לה הפסק", ועם שיטות הראשונים והאחרונים; פרות עמלו מונחים לפנינו. את חלק יורה דעה פותחים שני מאמרים העוסקים בשביעית. מאמרו של הרב דני וולף מבאר משנה אחת ממסכת שביעית – "הכובש שלושה כבשים". הרב דני בוחן את שיטות הראשונים, גולש לעיסוק קצר באיסור והיתר, ושב לסברות התנאים במשנה.

יעקב יוסקוביץ, בוגר הישיבה בן מחזור ל"ב, מתחיל את מאמרו במחלוקת המבי"ט והבית יוסף על מנגנון הפקר פירות שביעית, ומכאן מלבן גם את אופי פטור הפירות מהפרשת תרומות ומעשרות.

חותם את חלק יורה דעה, מאמרו של הרב **אביעד ברטוב**, בוגר הישיבה בן מחזור ל"ב. הרב אביעד משלב עיסוק בדיני טומאת שרצים עם ממד האיסור והיתר שבהם, ומסביר את ממד החידוש שבדין זה.

מדור התנ"ך כולל את מאמריהם של מספר בוגרים, העוסקים בסוגיות לכאורה שוליות. **רועי קאמראן**, בוגר מחזור ל"א, בוחן את משמעותו של סיפור קצר בפסוק אחד – מיתת דבורה מינקת רבקה. פרשייה קצרה זו פותחת צוהר לאופי הכפול של שליחות יעקב, ולחשיבות הגדולה שבממד האישי.

מירושלים הגיעה תגובתו של **אריאל קורח**, בוגר מחזור כ"ה. אריאל משנה את נקודת המבט על הפטירה, ומציע שיש לתמוה דווקא על ציוני הפטירה של הנשים בתנ"ך, ומתוך כך הוא פורס שני הסברים אחרים לאזכור פטירת דבורה מינקת רבקה.

פרשייה נוספת שעולה לדיון בעלון שבות היא אזכור "ואני בבואי מפדן" במסגרת דברי יעקב ליוסף. **הרב אברהם סתיו**, תלמיד הכולל הגבוה, מסביר נקודה זו על רקע המפגש בין יעקב ליוסף והנושאים שעולים שם.

למאמר זה מגיב **הרב יהודה ראק**, בוגר הישיבה בן מחזור כ"ג, מבית שמש, העוסק במחשבים ובכתיבה תורנית. במאמרו הוא מציע לקשר את מיתת רחל וקבורתה בדרך אפרתה, דווקא לחטא התרפים ולתשובתה, מה שגם מבאר את אזכור הנושא על ידי יעקב אבינו בדבריו ליוסף.

מדור מיוחד נתייחד אצלנו למחשבת ההלכה. **אוהד פיקסלר**, בוגר הישיבה בן מחזור ל"ב, מלבן במאמרו חלק מתיהלוך פסיקת ההלכה – גישות או סברות שנדחו מהפסיקה בשלב מסוים, צצות שוב לאחר דורות, בפסיקה או במנהג. בשולי המאמר מבאר אוהד את תהליך העומק שבהשתלשלות תורה שבעל פה.

ממד אחר של מחשבת ההלכה בא לידי ביטוי במאמרו של **הרב ברוך ויינטרוב**, בן מחזור ל"ה. הוא בוחן את דיני צדקה ברמב"ם, ארבעה פרקים בהלכות מתנות עניים. היחס שבין הפרקים מאפשר לרב ברוך להגיע לתובנות על אודות שלושה סוגי נתינה.

העלון נחתם במדור מיוחד – "ביקורת ספרים". משפחת הישיבה זוכה ברוך ה' לראות מפרי עטה על הכתב בספרים שונים, והגדיל לעשות הרב עזרא ביק שדרך ברכות תפילת שמונה עשרה, מקשר את הקורא ליסודות האמונה שבבסיס ה'סידור'. **הרב אליקים קרומבין** מאפשר לנו לראות כיצד הרב ביק מציף את העקרונות שבבסיס הנוסח הקבוע, ואת התרומה המחשבתית המשמעותית של הספר לבירור מושגים שונים.

- * -

כך ממשיך שם אלבר קאמי:

יצירתו של אדם איננה אלא הליכה מתמשכת, שמטרתה למצוא בנפתולי האמנות את שתיים או שלוש התמונות הפשוטות והגדולות, שאליהן נפתח הלב בפעם הראשונה.

אנו מקווים שתמצאו בגיליון זה שתיים או שלוש תמונות שיפתחו את לבכם – בעולם העיון, המחשבה או התנ"ך, באיזו מחלוקת שבין כותב ומגיב, בביטוי ששבה את לבכם. והיה זה שכרנו.

משפחת הישיבה סומכת על העורכים שיוציאו מתחת ידם דבר מתוקן. תחושת נינוחות מאפשרת לנו לפנות ולהתייעץ מבלי לחוש כפייה ושעבוד הגוף. הרב שמואל שמעוני ליווה, תמך, ייעץ, שוחח, התעניין, העיר והאיר; הכול בנעימות ובחן, כאדם המשיח באוזן חברו.

אנו מודים גם לבני שיעור א' וב' שעברו על המאמרים והאירו את עינינו בשיקולי עריכה והגהה שונים. סייעתם לנו מאוד.

יואב ובנימין